vili, da ne bodo pripustili uvoz italijanskega vina v naše kraje. Kako se zadeva naprej razvijala, bom poročal v «Slov. Gospodarju«. Dobro bi bilo, da tudi občine, okrajni zastopi, kmetijske podružnice in zadruge pošljejo proteste na narodno skupščino.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

V pondeljek je v Ljubljani zborovalo vodstvo Slovenske ljudske stranke ter zaključilo sledeče:

Vodstvo SLS vzame poročilo strankinega načelnika z odobravanjem na znanje. Vodstvo z obžalovanjem konstatira, da je sedanji samosrbski centralistični vladni sistem tako v zunanji, kakor notranji politiki države pokazal svojo popolno nesposobnost, da je s sramotno izročitvijo Reke Italiji oškodoval življenske interese države in ugled iste pred zunanjim svetom, da nima ne volje ne smisla za zaščito naših narodnih manjšin v inozemstvu, da je s svojo notranjo politiko storil vse, kar vzbuja nezadovoljnost in nevoljo ljudstva, da uganja in ščiti najgršo korupcijo, da brez stvar ne potrebe, samo iz političnih nagibov, s parcelacijo Slovenije in Hrvatske razbija stare upravne edinice in stari, uživljeni in dobri upravni red, da s kulukom in tudi drugače uvaja nazadnjaške, kulturne države nevredne upravne metode, da s krivičnim in nesocijalnim davčnim načinom ubija blagostanje ljudstva in njegove gospodarske vire, usiljevanjem srbščine in cirilice v šoli, uradu in javnem življenju žali naš narodni čut in ponos, zavira naš naravni narodni in kulturni razvoj in občutno otežuje javno upravo itd.

Vse to dokazuje, da iz tega nevzdržnega in nevrednega stanja vodi samo temeljita preureditev države na avtonomistični podlagi, ko se bodo avtonomni slovenski, hrvatski in srbski narod sami vladali vsak po svojih prilikah in kulturnih potrebah. Zato vodstvo SLS poziva svoje parlamentarno zastopstvo, da započeto, nam proti naši volji vsiljeno borbo brezobzirno in energično nadaljuje, dokler svojega cilja ne doseže in da se pri tem poslužuje vseh možnih in dovoljenih sredstev, čijih izbiro z zaupanjem njej prepušča.

Dan poprej je v Zagrebu zborovalo hrvatsko narodno zastopstvo ter določilo gotovo število poslancev, Hrv. seljaške republikanske stranke, da odpotujejo v Beograd ter se udeležijo parlamentarnega dela. Sprejel se je tudi protest proti pogodbi z Italijo, ker je že samo uničenje reške samostojnosti mednarodni zločin in ker vsebuje dne 27. januarja 1924 v Rimu sklenjena pogodba tudi dve tajni točki, ki ogrožata mir na Balkanu, po celi Evropi in na vsem svetu. Ti točki se glasita: 1. v slučaju notranjih nemirov v kraljevini SHS se Italija obveže, da pošlje v njeno ozemlje svoje čete, če bo za to naprošena. V vsakem slučaju pa bo ostala Italija napram Beogradu v dobrohotni nevtralnosti. 2. Italija dovoljuje kraljevini SHS, da v ugodnem času zasede Solun in njegovo zaledje. V zamenjavo za to pa dovoljuje kraljevina SHS Italiji krajevne prilastitve v Dalmaciji.

Prva točka je naperjena proti Makedoniji. Druga tajna točka je naperjena proti interesom Hrvatske in hrvatskega naroda in proti interesom Dalmacije, kjer živi 84 odstotkov Hrvatov, 15 odstotkov Srbov in 1 odstotek Italijanov. Vsa dalmatinska mesta razen Zadra, ki je že odstopljen Italiji, in Dubrovnika, ki je srbski, so popolnoma Hrvatska.

Spomenica izjavlja, da je hrvatsko narodno zastopstvo trdno prepričano, da bo Društvo narodov postalo vrhovni reševalec mednarodnih sporov in vpoštevalo pravo samoodločbe hrvatskega naroda in da bodo Rusija, Angleška in Amerika odstranile krvavo krivico, ki se vrši nad hrvatskim narodom in ki bije v oči vsej evropski kulturi.

Sklepi v Ljubljani in Zagrebu zelo vznemirjajo radikalno vlado, na katero pritiskajo tudi zavezniki-Turki z novimi zahtevami, da izrabijo njeno zadrego. Ministri se neprestano posvetujejo, kaj bi ukrenili proti zvezi opozicije. Najprej bodo gotovo zavlačevali potrditev mandatov Radičevih poslancev ter si kupovali pomoč Turkov in nekaterih Pribičevičevih demokratov ter opozicijo vsepovsod in tudi na dvoru obrekovali, da ne bi bila Davidoviču ali komu drugemu poverjena sestava nove vlade.

BOLGARIJA.

Bolgarska vlada se na vse strani brani pred očitki Beograda, ki jo obdolžuje naklepov proti Jugoslaviji. Sklicuje se že na pred leti predloženo prošnjo za mednarodno preiskovalno komisijo ter izjavlja, da je na tako preiskavo vsak čas pripravljena. V Beogradu so pred nekaj dnevi zatrjevali, da je pripravljen skupen nastop Jugoslavije, Rumunije in Grške proti Bolgariji za vsak slučaj.

GRČIJA.

Grška vlada je pripravljena razpustiti zbornico, katero so republikanski poslanci itak že zapustili, vendar pa noče razpisati novih volitev pred ljudskim glasovanjem o državni obliki. Pri glasovanju bosta stavljeni dve vprašanji: 1. ali naj se proglasi republika ali obdrži kraljestvo in 2. (če se ljudstvo izreče za kraljestvo) ali naj se izbere novo dinastijo ali obdrži vladarsko hišo Glücksburg.

ALBANIJA.

Po vesteh iz Skadra je bil na albanskega ministrskega predsednika storjen že drugi atentat. Neki dijak, ki ga je pričakoval ob vhodu v parlament, je oddal nanj 6 strelov. Ranjen je bil na roki in nogi. Storilec je izjavil pri aretaciji, da je ministrski predsednik od Jugoslavije kupljen in znači zato nevarnost za državo. Nadaljne preiskave so izsledile večjo zarotniško družbo, v kateri so zapleteni celo vojaški krogi.

ANGLIJA.

Angleška zbornica je sprejela predlog delavske stranke o splošni ženski volilni pravici. Ženske po dovršenem 21. letu volijo pod istimi pogoji, kot moški. — Odpravi se tudi smrtna kazen in v upravo se uvede mnogo modernih določil.

TURČIJA.

Angorska narodna skupščina je sprejela na znanje zakonski načrt, predložen od 50 narodnih poslancev glede odprave kalifata. Skupščina je sprejela prvi člen, ki govori o odpravi kalifata in o odstranitvi kalifa. Nadaljni členi zakona določajo, da vsi člani bivše sultanove družine izgube pravico bivanja na ozemlju Turčije in da sploh izgube turško državljanstvo. V desetih dneh morajo po uzakonjenju zakona zapustiti Turčijo. Narodna skupščina bo ta zakon sprejela. Člani bivše sultanove rodbine bodo transportirani v Egipt.

Naše prireditve.

Orlovska prireditev v Slov. Bistrici. Tukajšnji orlovski odsek je v nedeljo dne 2. t. m. vprizoril igro «Kmet Herod«, pod vodstvom našega g. kaplana Šolinca. Igralci so svoje vloge rešili pohvalno. Vsa čast jim! Le tako naprej! Za post pa se pripravljamo za žaloigro v petih dejanjih «Sovraštvo in ljubezen«, na kar že danes opozarjamo.

Orlovska prireditev v Središču. Tukajšnji Orel in Orlica priredita v nedeljo, dne 9. marca, v Društvenem domu v Središču drugo telovadno akademijo. Na sporedu so pevske, deklamacijske in izbrane telovadne točke. Začetek točno ob pol 8. uri zvečer. Gostje proti Ormožu in Ptuju se vračajo lahko z desetim vlakom. Ker je telovadna akademija prireditev čisto orlovskega značaja, pri kateri sodelujejo izključno le domači člani in članice in ki obeta biti pri krasni sceneriji tukajšnjega Ljudskega odra prav pestra, vabita k prav obilni udeležbi — središki Orel in Orlica.

Prosvetno gibanje v Makolah. Da naše izobraževalno društvo ne spi, se je pokazalo dne 2. t. m. S sodelovanjem Orla je priredilo dve krasni igri: »Kje je meja« in »Damoklejev meč.« Udeležba je bila velika, tako da je bila društvena dvorana docela polna. Igralci so svoje vloge vsi krasno rešili v splošno zadovoljnost občinstva, za kar se jim mora izreči najlepša zahvala. Dobiček se bo uporabil za knjige in časnike izobraževalnega društva.

Tedenske novice.

ŽUPANSKI TECAJ
se vrši

I. v nedeljo, dne 9. marca, ob 10. uri dopoldne, v Ptuju (v gostilni Zupančič) za okrajno glavarstvo Ptuj (sodni okraj Ptuj in Ormož).

II. v nedeljo, dne 16. marca, ob 9. uri dopoldne, v Celju (hotel »Beli vol«, vrtna dvorana) za okrajno glavarstvo Celje (sodni okraji Celje, Vransko, Laško, Šmarje, Gornjigrad) in sodni okraj Rogatec.

Župani in občinski odborniki! Udeležite se polnoštevilno! — Govorijo gg. uradniki-strokovnjaki, o vojaških zadevah pa g. major Jurkovič.

Šolske počitnice na deželi. Važen sklep okrajnega šolskega sveta Maribor-okolica. Višji šolski svet, ki ga je sestavila vlada za časa ministrovanja demokrata dr. Žerjava, je z ukinitvijo jesenskih šolskih počitnic ljudstvu na deželi prizadjal obilo gorja! Demokrati so namenoma s to odredbo kljubovali kmetskim ljudem. — Značilno je, da je edini samostojnež v viš. šolskem svetu glasoval z Žerjavovimi demokrati za to, da se šolske počitnice na ljubo demokratskim učiteljem preložijo na poletje. Na tisoče kmetskih ljudi je bilo vsled tega demokratsko-samostojnega sklepa v jeseni 1923 kaznovanih, ker so morali svoje otroke obdržati doma pri nujnem jesenskem delu (paša, trgatev). Teh kazni so krivi demokrati in samostojni, ki so v višjem šolskem svetu sklenili počitnice za poletje. Po vseh okrajih sedaj vre med ljudstvom proti nesmiselnim počitnicam. Okrajni šolski svet v Mariboru je v svoji redni seji dne 29. februarja enoglasno sprejel predlog dr. Leskovarja, ki se glasi: «Glede slabega obiska v mesecu septembru in oktobru 1923 je razvidno, da razmere zahtevajo, da se meseca september in oktober data otrokom prosto. Z ozirom na to se naj ljudskošolske počitnice preložijo zopet na jesen. Pomisleki proti preložitvi poletnih počitnic ne držijo, ker se v vročih poletnih mesecih itak lahko uvede samo dopoldanski nerazdeljeni šolski pouk.« Predlog dr. Leskovarja je bil soglasno sprejet. Celo zastopnika učiteljstva sta soglašala z našim naziranjem. Splošno mnenje je, da šolski obisk silno trpi vsled nesmiselnih poletnih počitnic. V poletju sta dva meseca za šolo izgubljena, v jeseni pa starši ne morejo dati otrok v šolo, ker jih potrebujejo doma. Svetujemo, da bi se tudi ostali okrajni šolski sveti pridružili važnemu sklepu mariborskega okrajnega šolskega sveta.

MARIBORSKA POROTA.

Smrtna obsodba.

V ponedeljek, dne 3. t. m., se je začelo na mariborskem sodišču pomladansko porotno zasedanje. Kot prvi se je zagovarjal Prekmurec Štefan Gaber, ki je obtožen, da je umoril svojo taščo. Rojen je Štefan Gaber v Vučji Gomili, priženil se pa je v Tešanovce ter živel na ženinovem posestvu. Tašča je zakoncem prepisala polovico posestva. Gabru pa je celo posestvo dišalo in ker ga ni kmalu dobil, je zlostavljal svojo ženo in taščo, s katero je živel v večnem prepiru. Večkrat je govoril, da jo bo ubil. Ko je dne 20. avgusta leta 1923 šla tašča k vodnjaku po vodo, se ji je tiho približal njen zet ter jo parkrat udaril z nekim topim predmetom, nato pa jo vrgel v vodnjak. Nato je po storjenem zločinu odhitel na sodnijo v Mursko Soboto ter tam izpovedal, da je njegova tašča slučajno po nesreči padla v vodnjak ter utonila. Med sosedi pa se je kmalu raznesla vest, da je Gaber taščo sam vrgel v vodnjak. Zločinskega zeta so prijeli, toda zločina ni priznal. Šele pod bremenom dokazov, katere so iznesle razne priče, je tik pred obsodbo priznal, da je svojo taščo umoril. Porotniki so soglasno potrdili vprašanje krivde, nakar je bil Gaber obsojen na smrt z ustreljenjem.

Morilec svoje žene.

Naslednji dan, dne 4. t. m., je prišel pred porotnike 44letni veleposestnik iz Starošinec Lovrenc Drevenšek. Zagovarjati se je moral radi umorstva svoje žene, s katero je živel dalje časa v prepiru. Drevenšek je s svojo ženo silno slabo ravnal, tako da je bila prisiljena vložiti tožbo na ločitev zakona. Mož, ki je zapravil s svojo pijanostjo že skoro celo premoženje, se je udal na ženin predlog ter sta se skupaj odpravila v Ptuj k odvetniku, ki je ženo v tožbi zastopal. Na potu v mesto pa je zopet začel s surovim zmerjanjem ter je ženo končno še pretepel. Sirota se mu je ubranila ter zbežala pred njim po Dravski ulici, kjer pa jo je sirovež dohitel ter z ostro nabrušenim nožem napadel. Zadjal ji je 16 ran, med temi dve v srce, ki sta povzročili takojšnjo smrt nesrečne žrtve. Po storjenem zločinu je pobegnil, toda orožniki so ga še istega dne zasledili ter zaprli. Pred sodnijo je Drevenšek svoj zločin priznal ter je bil obsojen na 10 let težke ječe.

Ustanovni občni zbor skupine Strokovne zveze tovarniškega delavstva v Rušah se vrši v nedeljo, dne 9. marca v stari cerkveni šoli v Rušah ob 9. uri dopoldne z običajnim dnevnim redom. Občnega zbora se udeleži strokovni tajnik JSZ iz Maribora. Za člane udeležba obvezna. Prijatelji organizacije dobrodošli. Predsednik.

Zaslužno priznanje. Iz Hoč pri Mariboru poročajo: Na lastno prošnjo upokojeni tukajšnji nadučitelj in rojak g. Mihael Vauhnik je bil po 42 letnem nepretrganem službovanju s 1. marcem tega leta od višjega šolskega sveta razrešen učiteljske službe ter se preselil na kraj svojega prvega službovanja k Sv. Jakobu v Sl. goricah. Višji šolski svet v Ljubljani mu je izrekel pri tej priliki v smislu sejnega sklepa z dne 22. novembra 1923 pohvalo in priznanje za njegovo mnogoletno, neumorno in zelo uspešno šolsko in izvenšolsko delovanje.

Hoteli so dobro, a bili so nesrečni. Od Sv. Ruperta v Slov. gor. poročajo: V nedeljo večer, dne 2. marca, je zgorel hišni hram kmetu Feliksu Kranvogel v Sp. Voličini. Delali so priprave za gostijo, ki so jo hoteli prirediti svoji dekli, ki je drugi dan bila namenjena iti k poroki z enim njihovih delavcev. Hoteli so dobro, a so bili nesrečni.

Shod naše stranke v Vurbergu. Dne 2. marca smo imeli lepo uspeli shod Kmetske zveze. Zelo zanimivo je poročal g. poslanec Vesenjak o političnem položaju, o proračunu in o raznih gospodarskih vprašanjih. Poslušalci, katerih je bila soba nabito polna, so pazno poslušali in odobravali poročilo. Predsedoval je načelnik krajne organizacije, g. Jakob Felicijan. Ob koncu sta bili sprejeti resoluciji za čim hitrejšo regulacijo Drave ter neomajno zaupanje Jugoslovanskem klubu s prošnjo, da vstraja na začrtani poti zlasti v zadevi avtonomije.

Notranja prenovitev župnijske cerkve v Št. Janžu na Dravskem polju. Naša župnijska cerkev se je v zadnjih treh letih zelo prenovila. Leta 1920 je bila cela na novo poslikana, dobila je nov lep tlak in krasne, popolnoma slogu primerne stole. Potem je postavil kipar Sojč nov lep altar in kipa presv. Srca Jezusovega in Marijinega. Manjkala še je obhajilna miza, ker prejšnja preprosta ni več sodila v prenovljeno cerkev. Minulo soboto so postavili tudi že težko pričakovano obhajilno mizo, ki bo brez dvoma ena najlepših umetnin v prenovljeni cerkvi. Načrt je naredil po navodilih g. župnika kipar Sojč, ki je tudi mojstrsko izgotovil deset reliefnih pozlačenih podob, ki kinčajo obhajilno mizo. Namišljena je kot nekako nadaljevanje ali dopolnitev altarja, kar tudi v resnici je, saj se ob njej deli in zavživa altarski zakrament. Navadno ima obhajilna miza dvojno nalogo: kot nekaka ograja deliti presbiterij od ladije, obenem pa in sicer v prvi vrsti, služiti kot miza, pri kateri se deli in sprejema kruh življenja. Večinoma so v naših cerkvah obhajilne mize bolj ograje kot pa mize. Le obhajilni prt spominja na to, da bi naj ta naprava služila kot miza. Naša nova obhajilna miza je sestavljena tako, da pride do izraza bolj kot miza in manj kot ograja. Zato je napravljena bolj masivno, iz hrastovega lesa, zato so vložene reliefne podobe, ki pred-